

Innovaties op installatievakbeurs VSK laten trends haarfijn zien

“Meer *human skills* sleutel voor toekomstbestendige installatiebranche”

Opkrabbelen uit een recessie naar een volgend tijdperk met nieuwe technologieën: dat is de uitdaging waar de installatiebranche de komende jaren voor staat. Belangrijkste valkuil is dat de branche vervalt in oud gedrag, terwijl een volledig nieuwe aanpak nodig is. Dat vraagt om continu opleiden van het huidige en nieuwe personeel, maar ook moet je als bedrijf zorgen dat je processen op orde zijn om flexibel in te spelen op die snellere toekomst, vertelt Theo Ockhuijsen, TVVL bestuurslid, Innovatiegroep lid van Uneto-VNI, adviseur van OTIB en eigenaar van Innovatie Express & BIMpuls.

Harmen Weijer

De recessie die een kleine tien jaar geleden werd ingezet, heeft er in de installatie- en bouwbranche in gehakt. Veel bedrijven hebben die recessie aangepakt op een eendimensionale manier, stelt Theo Ockhuijsen terugkijkend vast. “De omzet ging naar beneden, bij veel bedrijven ging het wel om 50 procent minder omzet die ze moesten wegademen. Dat deden de meeste bedrijven door kosten te reduceren. Echter, door onvoldoende toekomstvisie is er niet gereorganiseerd naar een stip op de horizon, maar alleen met een blik op het heden.” Dat resulteerde in op het oog financieel

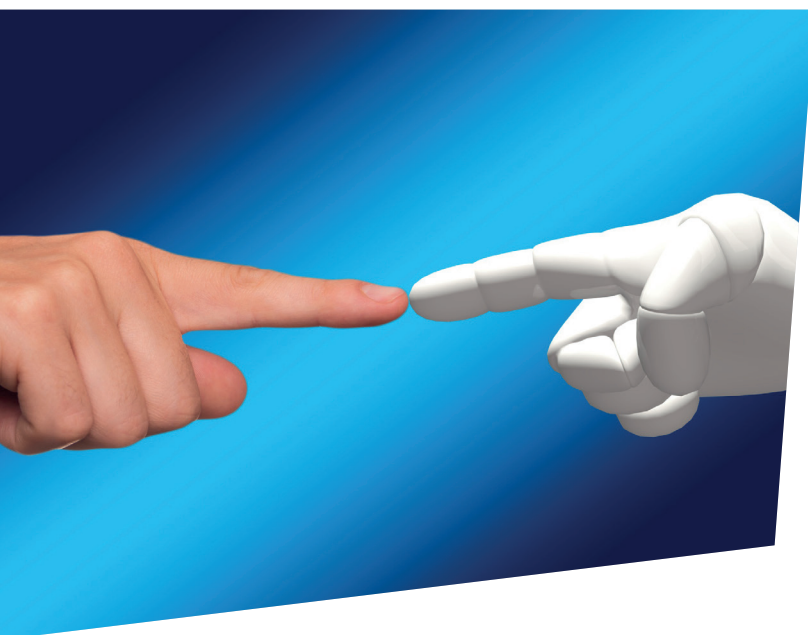
gezonde bedrijven, maar die inefficiënt werken. “En als dan de omzet weer fors omhoog gaat, dan stijgt het resultaat niet voldoende mee. De processen in het bedrijf zijn immers nog steeds inefficiënt. Je moet dus ‘je huis’ op orde hebben. Kennis is daarbij onontbeerlijk. De echte oplossing is dus niet eendimensionaal, maar kent meerdere dimensies.”

■ ROBOTISERING

Wat is de manier om mee te kunnen in de vaart der volkeren, en niet te eindigen in een sterfhuisconstructie? Ockhuijsen wijst op twee pijlers: nieuwe technologie en andere aanpak van opleiden van werknemers. “Om te beginnen met die nieuwe technologie. Neem bijvoorbeeld robotisering. Het doembeeld is al snel dat robots onze banen overnemen. Terwijl een robot juist werk kan overnemen dat nu niet meer volledig of gedeeltelijk gedaan kan worden. Ik noem een voorbeeld: we weten dat als we een kruipruimte in gaan de voorschriften zijn: juiste materialen mee, zoals een scheidingstrafo; hij moet goed toegankelijk zijn, droog en gasvrij. En niet te vergeten: een collega moet buiten de kruipruimte aanwezig in het geval van calamiteiten. Hoe vaak ik wel niet zie dat dit laatste voorschrift met voeten wordt getreden, en men toch alleen de kruipruimte in gaat. Dan zou een robot heel handig kunnen zijn bij de controle van die ruimte.” Robots als ontlasting van lastige en gevaarlijke taken dus. Maar robotisering zal tevens een belangrijke plaats innemen bij het langer kunnen doorwerken in de bouw- en installatiebranche. “We weten allemaal dat ons werk zwaar en belastend is voor werknemers op de bouwplaats. Denk aan het ophangen van kabelgoten. Robots zullen ons als maatjes daarbij helpen en ontlasten.”

■ DUURZAAMHEID

Duurzaamheid is een ander thema, dat in de installatiesector nu al een grote impact heeft, die in de komende jaren nog veel groter wordt.

Maar – zo constateert Ockhuijsen in de markt – lang niet iedereen in de installatie-sector is daarmee bezig. “Zeker nu de markt weer volop aantrekt worden volop cv-ketels verkocht en geïnstalleerd. En als we kijken naar de duurzaamheidsopdracht die voor ons ligt, weten we dat we naar nieuwe technologie, zoals warmtepompen, moeten kijken. Het regeerakkoord van het huidige kabinet is duidelijk: de gebouwde omgeving moet in 2050 volledig gasloos zijn. We moeten nu stapjes maken om die gigantische omslag te maken. Ter vergelijking: op dit moment is 10% van de installaties voor verwarming en warm tapwater een warmtepomp. Er is nog een hele lange weg te gaan.”

MEESTER-GEZEL METHODE

Dat vraagt verdere en continue opleiding van werknemers die deze nieuwe technologieën begrijpen, en ook praktisch kunnen toepassen. “Maar die nieuwe producten zullen steeds sneller veranderen, met een ander regelsysteem, opbouw en inregeling. Waar voorheen een nieuwe versie na een jaar of tien op de markt kwam, heb je ze nu al binnen een à twee jaar. Of sterker nog: de versies volgen elkaar op terwijl ze amper op de markt zijn. Dat geldt nog meer voor engineering en ontwerp.”

Hoe gaan werknemers deze ontwikkeling bijbenen? En dat in een tijd dat het tekort aan goed opgeleid personeel nog verder oploopt dan men in de grootste nachtmerries voorbij zag komen. Eén van de oplossingen, stelt Ockhuijsen, is teruggrijpen naar een aloude wijze van opleiden, maar dan in een moderne vorm: meester-gezel methode. “Vakinhoudelijk weet

iedere installateur alles van berekeningen van bijvoorbeeld kabel- en leidingdiameters. Maar hoe moet dat ingepast worden in BIM en andere 3D-modellen, terwijl je dat jaren in 2D hebt gedaan? Die 2D softwarepakketten kennen nu al beperkt nieuwe releases; over een paar jaar is alles in 3D. Een jongere werknemer weet daar wel alles van, en op zijn beurt leert hij weer van de vakman.”

HUMAN SKILLS

Dat vergt extra human skills-kwaliteiten aan die nieuwe vakman. Iets wat op de huidige technische HBO-opleidingen nog te weinig wordt meegegeven, vindt Ockhuijsen. “In Duitsland hebben ze dat wel onderkend: 30 procent van het curriculum op technische HBO-opleidingen betreft didactische vaardigheden. Ook in Nederland moeten we dat structureel oppakken in de opleidingen. Als technicus moet je deze vaardigheden bezitten om kennis te kunnen overdragen. Dat is namelijk nodig, want anders blijft die kennis alleen bij jou. Het is ook niet voor niets dat TVVL dit jaar 4 human skills cursussen aanbiedt voor haar leden.”

Uiteindelijk is verdergaande, integrale samenwerking in de gehele bouwkolom de oplossing. “Helemaal niet eenvoudig in onze sector, maar we moeten wel over onze schaduw durven heen te stappen en samen op pad gaan. Want de e- en w-installateur moet van zo veel dingen verstand hebben dan alleen van cv-ketels of schakelkasten; dat kan hij niet meer alleen,” besluit Ockhuijsen.

SLIM, DUURZAAM EN GEBRUIKSGEMAK CENTRAAL BIJ VSK-AWARDS 2018

Energietransitie, mensen centraal en steeds een grotere rol voor installaties in gebouwen. Die trends zijn goed te zien in de nominaties voor de tweejaarlijkse VSK Awards. Op de eerste beursdag van de installatievakbeurs VSK, die van 6 tot en met 9 februari in de Jaarbeurs in Utrecht wordt gehouden, worden de winnaars in vier verschillende categorieën bekendgemaakt. Het gaat om de categorieën: 'Digitaal en Slim', 'Energie(r)evolutie en Transitie', 'Gezond en Comfort' en 'Installateurszaken'. Inmiddels zijn de twaalf genomineerden bekendgemaakt.

DIGITAAL & SLIM

Itho Daalderop – Green Energy Smartboiler (zie foto)
Viega Nederland – Hygiëne+ gebruikersstation
Itho Daalderop – Spider regel-/monitoringsplatform

GEZOND & COMFORT

Ambrava – Wind-Free (zie foto)
Hamers & Kesber – Schell XERIS E-T elektronische waterkraan
Viessmann Nederland – Vitocal 200-S/Acoustic Design

ENERGIE(R)EVOLUTIE & TRANSITIE

Duco Ventilation & Sun Control – DucoBox Energy
Nathan Systems – LWDV lucht/water-warmtepomp
Zehnder Group Nederland – Wattz-In (zie foto)

INSTALLATEURSZAKEN

Mascot – Advanced collectie
Viega Nederland – Smartpress
Zehnder Group Nederland – ComfoValve Luna S125 (zie foto)

